

SECTION 4: ACADEMIC CULTURE AND ETHICS OF SCIENTIFIC INQUIRY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-600-3-15>

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЯК ЧИННИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Зленко Н. М., Таможська І. В.

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку українського суспільства перед вищою освітою постає завдання формування у майбутніх фахівців не лише професійних, але й ключових академічних компетентностей. Це передбачає розвиток навичок академічного письма та усного мовлення, необхідних для успішного навчання і професійної діяльності. Особлива увага має бути приділена формуванню вмінь висловлювати власні ідеї, представляти результати наукових досліджень у формі академічних текстів, а також засвоєнню принципів критичного й наукового мислення. Цей процес нерозривно пов'язаний з академічною доброчесністю, оскільки саме навички створення цілісного, оригінального наукового тексту та ведення аргументованої дискусії з використанням коректних полемічних прийомів є основою для дотримання етичних норм у науковому середовищі¹. Норми академічної доброчесності є не лише етичним фундаментом освітнього процесу, а й потужним інструментом для забезпечення якісної професійної підготовки. Вони орієнтують здобувачів освіти на сумлінне навчання, сприяючи формуванню адекватної самооцінки і реалістичного усвідомлення власних компетентностей. Дотримання цих норм веде до розвитку внутрішньої мотивації і відповідальності, що є важливим для майбутнього професійного зростання.

Аналіз наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що основою академічного письма, яке вважаємо ключовим для академічної

¹ Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. 220 с.

добročесності, є металінгвістичні вміння². Ці навички виходять за рамки простого знання мови і включають:

- Критичне читання та розуміння тексту. Це допомагає не просто засвоювати інформацію, а й аналізувати її, виявляти основні ідеї та приховані смисли.

- Формулювання індивідуальної, авторської позиції. Академічне письмо вимагає від дослідника чітко висловлювати власні ідеї, не копіюючи чужі. Це сприяє уникненню плагіату та формуванню інтелектуальної чесності.

Поширення інформації про академічну доброчесність та впровадження інституційних політик, спрямованих на забезпечення дотримання академічної доброчесності всіма сторонами, слід розглядати як частину добре узгодженої навчальної програми, яка включає зміцнення академічної доброчесності у всіх класних заняттях та оцінювальних завданнях.

Вважаємо, що воля до академічної доброчесності є невід'ємною частиною волі до наукової новизни, оскільки справжнє прагнення до пізнання не може реалізуватися через нечесні методи. Це безпосередньо актуалізує академічне письмо як діяльність, що має евристичні здобутки – тобто, здатність відкривати нове знання. Таке письмо має бути вільним від плагіату та компіляції, яка є простим механічним зведенням чужих ідей без їхнього аналізу. Воно не є вигадкою, а ґрунтується на об'єктивних фактах і аргументованих висновках. Таким чином, академічна доброчесність стає не лише етичною нормою, а й ключовою передумовою для справжньої наукової творчості та інновацій.

1. Теоретико-методологічні засади академічного письма та доброчесності

Проаналізуємо дефініції «академічне письмо» та «академічна доброчесність».

Академічне письмо (або академічне писання) – це спеціалізована діяльність, що полягає у створенні наукових або навчальних текстів. Його основна мета – представлення результатів дослідження у письмовій формі, що є ключовим для обміну знаннями і розвитку наукової спільноти³. У науковому дискурсі академічне письмо визначається як спеціалізована форма письмової комунікації, що

² Кременовська І.В. Плагіат у наукових публікаціях: методи виявлення та викорінення. Наука України у світовому інформаційному просторі. 2015. Вип.11. С. 60–66.

³ Дурман М., Дурман О. Константа академічної доброчесності в науковій етиці. Інвестиції: практика та досвід. 2021. Вип.21. С. 100–106.

використовується в академічному середовищі для дослідження, аналізу та обґрунтування ідей. Воно ґрунтується на наукових даних та аргументації.

Зосередимось на основних аспектах академічного письма:

1. Структура тексту. Академічний текст має чітку та логічну структуру, що веде читача від вступу, де формулюється проблема, до висновків, які її узагальнюють.

2. Аналіз наукових джерел. Необхідним є вміння працювати з різноманітними джерелами, від наукових статей до архівних матеріалів. Це дозволяє підтримувати свої твердження та дослідження⁴.

3. Аргументація. Академічне письмо передбачає обґрунтування думок та ідей за допомогою логічних аргументів і доказів, що підтверджують позицію автора.

Зарубіжні дослідники⁵ визначають три взаємопов'язані підгрупи вмінь, що є основними для опанування академічного письма. Ці вміння фактично є його структурними елементами. По-перше, академічна грамотність охоплює навички критичного читання, усного та писемного мовлення, що відповідає меті наукового висловлювання. Це також включає вміння використовувати інструментарій для ведення дискусій та досліджень. По-друге, інформаційна грамотність передбачає здатність ефективно визначати інформаційні потреби, здійснювати пошук, оцінювання та переробку джерел, що є ключовим для забезпечення академічної доброчесності. По-третє, міжкультурна грамотність – це знання та розуміння культурних традицій і цінностей, що важливо для уникнення непорозумінь. З-поміж цих елементів найскладнішими для опанування є інформаційна та академічна грамотність, що вимагають глибокої роботи з текстом та його джерелами.

Академічне письмо є творчим і складним видом письма, який вимагає інтеграції різноманітних лексичних і граматичних особливостей. Обидва ці компоненти необхідні для розширення репертуару академічної мови здобувачів і надання їм інструментів для академічного письма. Проте, варто зазначити, що в процесі засвоєння мовних виразів, необхідних для академічного письма, варто врахувати значення мовних структур, які не тільки додають цінності письму, але й створюють основу, що служить опорою для академічного письма. У процесі набуття мовних та структурних навичок під час використання технологій важливо зазначити, що особистий досвід здобувачів

⁴ Тимошенко Т. В., Гречихіна Н. В. Академічне письмо. *Наукові записки* : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. С. 214–219.

⁵ Gisai A., Zina Reza Khan, Freeman M. Teaching Academic Writing Skills: A Review of Narrative Literature on Integrating Academic Values through Academic Integrity. *Journal of Academic Writing*. 2025. № 15.p. 1–15.

є важливим фактором впливу технологій на полегшення навчання. Наприклад, важливо, щоб здобувачі брали на себе відповідальність за власне навчання та ефективно використовували корпуси лінгвістичних і граматичних інструментів. Нарешті, в епоху широкого використання штучного інтелекту (ШІ), віртуальної реальності (ВР) та генеративного ШІ, важливо, щоб освітяни прагнули дослідити можливості використання цих інструментів для сприяння навчанню.

На основі аналізу наукових джерел та в ході педагогічних спостережень, нами констатовано, що безліч труднощів, з якими стикаються здобувачі освіти через академічне письмо, пов'язані з поганим словниковим запасом і граматичними навичками, нездатністю мислити і писати критично та аналітично, відсутністю досвіду в посиланнях і цитуванні, а також нездатністю проводити дослідження і знаходити відповідні джерела.

В Україні поширення якісних практик академічного письма гальмується усталеними традиціями, що суперечать світовим стандартам. Ці традиції включають недосконалу структуру наукових статей та анотацій, відсутність належного рецензування, сприйняття публікацій як формального звіту, а не як презентації результатів власного дослідження, а також поширення плагіату. Тиск цих застарілих практик є серйозною перешкодою для розвитку культури академічного письма серед українських дослідників і викладачів, що негативно впливає на якість освітнього процесу та рівень наукової доброчесності.

Академічна доброчесність – це не просто моральний кодекс, а етичний фундамент цивілізованої наукової та освітньої спільноти. Це поняття охоплює низку ключових цінностей, що є невід'ємними для забезпечення довіри до результатів наукового пошуку. Зокрема, вона передбачає запобігання шахрайству, фальсифікації, плагіату, а також підтримку високих академічних стандартів⁶. Центральними елементами є чесність і ретельність у проведенні досліджень і науковому видавництві, що є запорукою об'єктивності та достовірності знань⁷.

У сучасному освітньому й науковому просторі академічне письмо і академічна доброчесність є нерозривно пов'язаними категоріями, що становлять основу професійної та етичної діяльності. Їх взаємозв'язок має глибокі філософські, психолого-педагогічні і лінгвістичні підґрунтя. Академічне письмо, як специфічна форма комунікації,

⁶ Стасюк О. Формування академічної доброчесності як професійної компетентності здобувачів освіти в умовах закладу вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип.20. С. 11–18.

⁷ Кременовська І.В. Плагіат у наукових публікаціях: методи виявлення та викоринення. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. 2015. Вип. 11. С. 60–66.

вимагає не лише дотримання формальних правил, а й етичних норм, які є запорукою достовірності та об'єктивності наукових досліджень.

1. Філософські та етичні аспекти. На філософському рівні, академічна доброчесність ґрунтується на принципах епістемології, де знання розглядається як об'єктивна істина, що потребує чесного та неупередженого пошуку. Плагіат, фальсифікація та інші форми недоброчесності є не лише порушенням етичних норм, а й спотворенням самого процесу пізнання. Відповідно до концепції метаантропології, людське буття поділяється на три виміри: буденне, граничне та метаграничне. На буденному рівні, що керується волею до самозбереження, доброчесність є зовнішньою та умовною. У граничному вимірі, де діє воля до влади, академічна доброчесність може стати інструментом маніпуляцій, тоді як воля до пізнання і творчості робить її більш органічною, хоча й індивідуалізованою. Лише у метаграничному бутті, де воля до пізнання поєднується з волею до співтворчості, академічна доброчесність набуває свого безумовного та природного характеру, стаючи органічним наслідком відкритості та взаємодії з усією науковою спільнотою. Етичні аспекти доброчесності пов'язані з відповідальністю вченого перед суспільством за поширення достовірної інформації. Це явище детерміноване колективною відповідальністю, що охоплює як внутрішніх стейкхолдерів (студенти, викладачі, адміністративний та допоміжний персонал), так і зовнішніх (роботодавці, акредитаційні агентства, професійні асоціації).

2. Психолого-педагогічні засади. З психолого-педагогічної точки зору, академічне письмо є потужним інструментом для формування критичного мислення, аналітичних навичок, особистісної відповідальності. Відсутність цих навичок, а також мотиваційна дефіцитарність та когнітивні викривлення (самовиправдання недоброчесної поведінки), є основними психологічними причинами академічної недоброчесності. Таким чином, ефективне навчання академічному письму має бути спрямоване не лише на засвоєння правил, а й на формування внутрішньої установки на чесність. Ця установка є результатом етичної рефлексії та самоусвідомлення, що дозволяє особі ідентифікувати себе як суб'єкта наукового процесу. Завдяки методу рефлексивної практики, студенти усвідомлюють власні цінності та формують стійку установку на чесність.

3. Лінгвістичні та методологічні підходи. На лінгвістичному рівні, академічне письмо є комплексною системою, яка включає не лише граматику, але й певні лінгвістичні моделі, такі як: культура цитування, посилання та бібліографічне оформлення. Ці норми є ключовими для дотримання авторського права та уникнення плагіату. Методологічні засади академічного письма передбачають використання системного і

діяльнісно-рефлексивного підходів, які дозволяють розглядати процес навчання як цілісну систему. Наприклад, діяльнісно-рефлексивний підхід ґрунтується на тому, що культура академічної доброчесності формується лише через активну діяльність та подальшу рефлексію над її результатами. Застосування методу кейс-стаді, дискусій, дебатів та рольових ігор дозволяє здобувачам емоційно пережити наслідки недоброчесності та розвинути емпатію, що сприяє глибшому засвоєнню етичних цінностей.

Таким чином, академічне письмо і академічна доброчесність взаємодіють на всіх рівнях: філософському (як етична основа), психолого-педагогічному (як інструмент формування особистісної відповідальності) та лінгвістичному (як система норм, що забезпечують об'єктивність).

2. Психолого-педагогічні механізми формування культури академічного письма та доброчесності

В Законі України «Про вищу освіту»⁸ було вперше законодавчо закріплено принцип академічної доброчесності, зокрема у статті 42 цього документа міститься його визначення, яке розглядає доброчесність як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Цей проект також покладає відповідальність за дотримання академічної доброчесності на всіх учасників освітнього процесу на різних рівнях, деталізуючи різноманітні види її порушень. Хоча Закон України «Про вищу освіту» визначає самоплагіат виключно у контексті наукових результатів, світова практика розглядає це поняття значно ширше. У світі самоплагіат поширюється й на інші види інтелектуальної діяльності, включаючи творчі роботи. Це означає, що використання власних раніше опублікованих чи поданих до публікації матеріалів без належного посилання також вважається порушенням академічної доброчесності.

Формування культури академічного письма є невід'ємною частиною освітнього процесу, що безпосередньо впливає на рівень академічної доброчесності. Цей процес вимагає застосування ефективних психолого-педагогічних механізмів, які спрямовані не лише на засвоєння формальних правил, а й на формування внутрішньої установки на етичну поведінку.

⁸ Закон України «Про вищу освіту». URL: zakon.rada.gov.ua/go/1556-18.

1. Механізм формування академічної ідентичності. Механізм академічної ідентичності полягає в усвідомленні здобувачем освіти себе як суб'єкта наукового процесу, що передбачає формування стійкого уявлення про себе як про чесного, відповідального та компетентного дослідника. Реалізація цього механізму досягається через соціальне підкріплення (позитивне заохочення з боку викладачів та академічної спільноти за самостійну та оригінальну роботу, що формує у здобувачів відчуття власної значущості та цінності, і є потужним бар'єром проти плагіату); рольове моделювання (приклад викладачів і успішних науковців, які демонструють високі стандарти доброчесності, адже педагог, який сам дотримується етичних норм, є найефективнішим інструментом для виховання); створення позитивної академічної культури (формування в освітньому середовищі атмосфери, де академічна чесність є нормою, а не винятком, це знижує ймовірність недоброчесної поведінки, оскільки вона стає соціально неприйнятною).

2. Механізм розвитку етичної рефлексії і когнітивної корекції. Цей механізм спрямований на розвиток здатності здобувача до аналізу морально-етичних аспектів своєї діяльності і корекції когнітивних викривлень. Досягнення цієї мети можливе через метод дилеми або кейс-стаді (включає розбір реальних або гіпотетичних ситуацій, що вимагають етичного вибору), саморефлексію (використання щоденників, есе-роздумів та портфоліо допомагає здобувачам освіти усвідомити власні цінності та сформувати стійку внутрішню установку на чесність, перетворюючи зовнішні норми на особисті переконання), інформаційно-просвітницьку роботу через чітке пояснення негативних наслідків плагіату для власної кар'єри та наукової спільноти; механізм внутрішньої мотивації та емоційної активації. Не менш важливим варто відзначити внутрішню мотивацію. Ефективне збереження доброчесності неможливе без неї, адже вона передбачає перехід від зовнішньої орієнтації (страх покарання) до внутрішньої (прагнення до знань та саморозвитку).

3. Механізм формування інформаційної гігієни та цифрової етики. Цей механізм спрямований на розвиток у здобувачів усвідомленої та відповідальної поведінки в цифровому просторі. В умовах необмеженого доступу до інформації, ключовим завданням є не лише навчання навичкам пошуку, а й формування інформаційної гігієни – критичного аналізу джерел, розрізнення достовірної і неправдивої інформації. Додатково, цей механізм включає формування цифрової етики, що передбачає розуміння та дотримання правил авторського права, культури цитування і поваги до інтелектуальної власності в онлайн-середовищі. Використання антиплагіатних сервісів у

освітньому процесі стає не стільки інструментом контролю, скільки інструментом для навчання правилам академічного письма.

4. Механізм соціальної відповідальності і спільної творчості. Цей механізм базується на психології групової динаміки й спільної відповідальності. Залучення здобувачів до онлайн-проектів, де результат залежить від чесності і внеску кожного учасника, сприяє формуванню відчуття соціальної відповідальності. Коли здобувачі працюють разом над одним завданням, де кожен є частиною єдиного цілого, порушення доброчесності сприймається не лише як особистий проступок, а як дія, що шкодить усій команді. Такий підхід допомагає зміцнити довіру, розвинути навички співпраці, сформувати стійку мотивацію до дотримання етичних норм у колективі.

Застосування цих психолого-педагогічних механізмів забезпечує формування стійкої академічної культури, де доброчесність стає не зовнішньою нормою, а усвідомленою внутрішньою цінністю, що є запорукою якості освітнього та наукового процесу.

3. Методичні рекомендації щодо впровадження ефективних механізмів академічного письма як чинника забезпечення доброчесності

Розвиток економічно успішних країн демонструє прямий зв'язок між високим рівнем освіти, науки та академічної доброчесності. Ця залежність є двосторонньою: академічна доброчесність не лише формує етичні цінності у здобувачів, але й є потужним інструментом для підвищення якості професійної підготовки та суспільного розвитку. Усвідомлення того, що успіх як окремого фахівця, так і всієї країни, базується на наполегливій та чесній праці, є ключовою мотиваційною установкою. Це, у свою чергу, підвищує вимоги до підготовки викладача, який має бути готовим до індивідуалізації освітнього процесу – розробляти персоналізовані завдання, надавати практичний супровід і ефективно комунікувати зі здобувачами, зокрема, використовуючи дистанційні засоби. Така педагогічна діяльність забезпечує не лише засвоєння знань, а й формування внутрішньої відповідальності та самостійності, що є основою для дотримання принципів академічної доброчесності.

Аналіз наукових досліджень та власний педагогічний досвід⁹ дозволяє розробити наступні методичні рекомендації щодо

⁹Таможська І.В., Смирнова І.М., Перетяга Л.С. Вплив цифрових технологій на формування академічної доброчесності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'ячука. Серія: Педагогіка та психологія*. 2025. Вип.2. С. 161–167.

впровадження ефективних механізмів академічного письма як чинника забезпечення доброчесності:

1. Інтеграція академічного письма в усі дисципліни. Академічне письмо має бути не окремим курсом, а наскрізною компетентністю. Викладачі всіх спеціальностей повинні включати в свої курси завдання, що вимагають написання наукових текстів, есе та звітів, а не лише тестів. Це формує навичку та відповідальність. Навчальні програми з академічного письма виходять за рамки простої стилістики та структури тексту, охоплюючи фундаментальні аспекти академічної доброчесності. Ці курси приділяють особливу увагу критичному мисленню, формуванню навичок самостійного дослідження та інтеграції наукових ідей, що передбачає коректне посилання і цитування. Відповідно, метою є не лише навчити здобувачів писати, а й забезпечити їхнє розуміння етичних норм наукової спільноти. Це реалізується через виконання оригінальних, авторських завдань, що є основою для формування відповідального ставлення до власної та чужої інтелектуальної праці.

2. Запровадження інструментів для саморефлексії. Використовуйте щоденники рефлексії, есе-роздуми або електронні портфоліо. Це дозволяє здобувачам аналізувати власний процес навчання, виявляти прогалини та усвідомлювати цінність самостійної роботи.

3. Впровадження практики «академічного читання». Перед тим, як перейти до написання, здобувачі повинні опанувати навички академічного читання. Це не просто ознайомлення з текстом, а його поглиблений аналіз і реферативне опрацювання. Необхідно навчити здобувачів розрізняти джерела, критично оцінювати інформацію, створювати власні переклади, реферати, анотації та доповіді. Це формує фундамент для самостійної роботи та запобігає плагіату.

4. Справжня академічна доброчесність неможлива без академічного діалогу. Без нього вона перетворюється на симулякр – набір репресивних правил, які учасники освітнього процесу будуть намагатися обійти, використовуючи недоброчесні методи. Тому, для формування культури академічної доброчесності, необхідно стимулювати академічний діалог. Замість того, щоб просто контролювати здобувачів, необхідно заохочувати їх до дискусій та дебатів. Це допомагає не лише виявити оригінальні ідеї, але й вчить поважати думку інших.

5. Використання інтерактивних методів навчання. Застосовуйте кейс-стаді, дебати, рольові ігри, мобільні додатки. Це допомагає здобувачам емоційно пережити наслідки недоброчесності. Наприклад, рольова гра, де здобувач-викладач виявляє плагіат, формує емпатію та усвідомлення відповідальності.

6. Навчання інформаційної гігієни та цифрової етики. В умовах необмеженого доступу до інформації, важливо навчити здобувачів критичному аналізу джерел, розрізняти достовірні дані від фейків та поважати авторське право в цифровому середовищі. Важливим аспектом є повага до авторського права в цифровому середовищі. Академічне письмо вимагає від дослідника не лише використовувати чужі ідеї, а й належним чином їх цитувати. Невиконання цієї норми призводить до плагіату, що є одним із найгрубіших порушень академічної доброчесності. Навчання правилам коректного цитування та використання посилань, зокрема, у цифрових форматах, є ключовим для формування етичної поведінки.

7. Позитивне заохочення за чесність. Система оцінювання повинна не лише карати за порушення, а й заохочувати за оригінальність і самостійну роботу. Бонусні бали, публічне визнання чи спеціальні нагороди за доброчесність стають потужним мотиваційним чинником. Переходити від зовнішнього контролю до внутрішньої установки. Академічна доброчесність повинна сприйматися не як зведення заборон, а як моральна цінність, яка є основою наукового прогресу.

8. Впровадження індивідуальних освітніх траєкторій. Необхідно давати можливості здобувачам обирати теми та формати завдань, які їм цікаві. Коли здобувач зацікавлений у темі, ймовірність плагіату значно знижується. Проектне навчання є одним із найкращих інструментів для цього.

9. Співпраця з адміністрацією та студентськими організаціями. Створення спільного механізму взаємодії між викладачами, адміністрацією та студентськими організаціями. Студентське самоврядування може організовувати просвітницькі кампанії і виступати модератором дискусій щодо академічної доброчесності.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження підтвердило, що формування культури академічного письма є невід'ємним і важливим чинником забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі закладів освіти. Аналіз теоретико-методологічних засад засвідчив, що ці поняття взаємопов'язані на філософському, психолого-педагогічному та лінгвістичному рівнях, і їх синергійний розвиток є запорукою якості освітніх послуг. Академічне письмо, як основний інструмент наукової комунікації, не просто передає знання, а й формує ціннісні орієнтири та етичну установку здобувачів освіти. Включення проблематики академічної доброчесності до змісту й методів викладання, а також до процесу створення академічних робіт, є не просто необхідністю, а єдиним ефективним механізмом передачі ключових аксіологічних

орієнтирів здобувачам освіти. Ця інтеграція детермінується потребою формування у здобувачів стійких етичних установок, що виходять за рамки суто нормативного контролю. Формування чесності, відповідальності, критичного мислення є фундаментальними завданнями вищої освіти, і саме в процесі опанування академічного письма та дослідницької діяльності ці якості набувають практичної реалізації. Таким чином, забезпечення синергійного зв'язку між педагогічними механізмами й принципами доброчесності стає основою для підготовки не лише компетентних, а й свідомих та відповідальних фахівців, здатних долати виклики сучасного суспільства. Це сприяє підвищенню довіри до результатів наукового пошуку, що є критично важливим для розвитку наукової спільноти та соціального прогресу в цілому.

Лише за умови комплексного підходу, що включає педагогічні, технологічні та етичні аспекти, можливо досягти високого рівня академічної доброчесності, що є запорукою успішного розвитку освітньої та наукової сфери України.

АНОТАЦІЯ

Дослідження присвячене визначенню теоретико-методологічних засад формування культури академічного письма як ключового чинника забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі закладів вищої освіти. У сучасному освітньому просторі ці поняття розглядаються як взаємопов'язані елементи, що становлять основу професійної та етичної діяльності наукової спільноти. У роботі аналізується сутність академічної доброчесності не лише як етичного кодексу, а як потужного інструменту для формування якісної професійної підготовки та розвитку суспільства. Доведено, що академічна доброчесність безпосередньо впливає на цінності, які закладаються під час навчання, сприяючи формуванню у здобувачів освіти адекватної самооцінки та реалістичного усвідомлення власних компетентностей. Особлива увага приділяється ролі академічного письма як основного засобу вираження наукових ідей та результатів досліджень. Визначено, що основи академічного письма включають не лише структурні аспекти (від вступу до висновків), а й критичний аналіз джерел та логічну аргументацію. Встановлено, що ключовими для опанування академічного письма є академічна, інформаційна та міжкультурна грамотність, які є невід'ємними для уникнення таких порушень, як плагіат. На основі проведеного аналізу обґрунтовано психолого-педагогічні механізми формування культури академічного письма, спрямовані на розвиток внутрішньої мотивації та етичної рефлексії. Авторами надаються методичні рекомендації щодо впровадження ефективних механізмів академічного письма, які сприятимуть формуванню стійкої культури доброчесності в освітньому

середовищі. Ці рекомендації включають інтеграцію академічного письма в усі дисципліни, позитивне заохочення за чесність, а також впровадження практики «академічного читання» як основи для самостійної роботи та запобігання недоброчесності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Gisai A., Zina Reza Khan, Freeman M. Teaching Academic Writing Skills: A Review of Narrative Literature on Integrating Academic Values through Academic Integrity. *Journal of Academic Writing*. 2025. № 15. p. 1–15.
2. Дурман М., Дурман О. Константа академічної доброчесності в науковій етиці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. Вип. 21. С. 100–106.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: zakon.rada.gov.ua/go/1556-18 (дата звернення 11.08.2025).
4. Кременовська І.В. Плагіат у наукових публікаціях: методи виявлення та викорінення. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. 2015. Вип. 11. С. 60–66.
5. Семеног О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. 220 с.
6. Стасюк О. Формування академічної доброчесності як професійної компетентності здобувачів освіти в умовах закладу вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип.20. С. 11–18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16763803>
7. Таможська І.В., Смирнова І.М., Перетяга Л.Є. Вплив цифрових технологій на формування академічної доброчесності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія*. 2025. Вип. 2. С. 161–167. <https://doi.org/10.32782/3041-2021/2025-2-24>
8. Тимошенко Т. В., Гречихіна Н. В. Академічне письмо. *Наукові записки: зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ*. 2009. Вип. 9. С. 214–219.

Information about the authors:

Zlenko Nataliia Mykolaivna,

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Humanitarian Disciplines
Sumy branch of Kharkiv National University of Internal Affairs
24, Myru str., Sumy, 40007, Ukraine

Tamozhska Iryna Volodymyrivna,

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Kharkiv Auto-Transport Applied College
28, Konstytutsii str., Kharkiv, 61003, Ukraine